

## Montserrat Viñas: “No podem viure com cinquanta anys enrere”

Dm, 29/05/2018 per Catalunya Religió



(*Laura Mor –CR/Montserrat*) El somriure la delata. “Sí, soc feliç! Per mi la vida ha sigut una passada!” A la benedictina **Montserrat Viñas** li brillen els ulls quan parla de Déu. Va ser l’abadessa del monestir de Sant Benet de Montserrat durant vint anys. Avui és una més a la comunitat. Té 76 anys, està jubilada i col·labora com a voluntària al taller de ceràmica, que va començar quan era novícia. Amb ella presentem un nou testimoni de la '[sèrie dels ex](#)': una col·lecció d'entrevistes que mostren la humilitat i el servei implícits en la vida religiosa.

Viñas va entrar al monestir de Sant Benet amb 19 anys i associa la fe a la llibertat. “Sempre m’he sentit molt lliure i m’ha agradat dir les coses com les veia”. Reconeix que “això et porta dificultats quan topes amb una persona autoritària”. Però està convençuda que la llibertat és interior i que, aquesta, ningú te la pot prendre: “Vols viure una vida monàstica dedicada a Déu? Qui t’ho pot privar? Ningú, només tu”.

Montserrat Viñas i Santos neix a Tiana l'any 1942. Els pares es van conèixer a Barcelona, però s'hi traslladen perquè “esclatada la guerra civil passaven molta gana”. Eren sis germans, tres dels quals van morir molt petits. Ella és la quarta. Té un germà petit i una germana gran.

“A casa eren gent creient: anàvem a missa i ens ensenyaven el parenostre”. Recorda que ja havia viscut “en aquest ambient de Déu”. En particular parla de la seva àvia: “Una dona extraordinària, molt ferma, que venia d’una família de cremacapellans, anticlericals, i que es va convertir”.

### “Fer dues coses iguals em supera”

“En aquella època a casa érem pobres. Quan vaig tenir 14 anys, cap a treballar!”. Passa un temps breu en una fàbrica de teixits, però la feina rutinària no va amb

ella: “Em van haver de treure perquè fer dues coses iguals em supera”. I es va posar a fer jerseis a casa: “Amb un punt més creatiu”, apunta.

Amb disset anys demana entrar al monestir, però li diuen que s'esperï. Hi entra amb dinou. “A casa estaven segurs que no aguantaria ni quinze dies”. Anaven errats.

### **Una exigència interior**

“La meva intenció no era fer-me monja: jo em volia casar i tenir fills, m'agradava molt la moda, anar amb els ulls pintats”, explica Viñas. Però amb 15 anys, diu, mentre parlava “de nòvios” amb la seva germana, va sentir “una crida, una exigència molt forta de Déu per anar per un altre camí”.

Li costa posar-hi paraules. “És una cosa de dins, sents una força que et diu ‘per aquí no, et vull per mi’”. En aquell moment, ella tenia uns altres plans. I es va enfadar. Recorda anar plorant a l'església i pregar: “No, no em demanis això”.

Amb la perspectiva dels anys considera que “el fet de no tenir fills” no l'ha privat de la maternitat “perquè hi ha una altra manera de ser mare, de donar vida”. “Em sento fecunda”, afirma. Va entendre que aquell era el seu camí de la felicitat. “I no m'he equivocat, eh!”, diu rient.

### **De germana o de corista?**

De seguida se sent a gust al monestir. En aquell moment s'hi entrava com a corista o com a germana. Les primeres provenien de l'edat mitjana, de quan les senyores entraven amb les serventes. A poc a poc a aquesta figura se li va demanar més responsabilitat.

A la pregunta de si volia ser corista o germana ella contesta: “I a mi què m'expliques! Jo vull ser monja, sento que he de venir aquí”. La mare **Cecília Boqué**, l'abadessa del moment –que avui té 101 anys–, li va explicar com a les coristes se'ls exigia el dot, preparació musical i estudis. “Jo no tinc res d'això: no tinc estudis, no tinc diners i tampoc tinc dots musicals”. L'abadessa volia que totes les monges fossin iguals; però encara els havia de demanar un mínim. “T'agradaria estudiar?” li va preguntar.

I així entra al monestir: per corista. Fa el batxillerat i després estudia algunes nocions de teologia. “No sóc una persona molt intel·lectual, em considero més aviat artista”. Quan encara era novícia, amb la germana **Regina Goberna**, comencen [el taller de ceràmica](#) fa més de cinquanta anys.

Quan va arribar a l'edat de jubilació, als 70 anys, la mare Cecília va presentar la renúncia. “En aquell moment no vam veure clar qui podia succeir-la i es va quedar vuit anys més”. Va complir 40 anys al càrrec. I el relleu va arribar. L'any 1995 la comunitat escull Montserrat Viñas, que serà l'abadessa fins el 2015.

### **“Vaig començar a patir”**

Amb el resultat de la votació Viñas queda parada: “Pensava que una abadessa havia de tenir més preparació teològica, però vaig acceptar”. En aquell moment feia vint anys que no entrava ningú al monestir. “Encara avui patim una mica

aquella fossa”. La mare Cecília li va suggerir pensar què faria del monestir al cap de deu anys, quan no hi quedés ningú. Pensava que tancarien, però no va ser així. Avui hi viuen 27 germanes.

Viñas passa 14 anys sense posar un peu a fora del monestir, tret de sortides molt puntuals. Després del Concili Vaticà II es dona l’oportunitat a les monges de visitar els pares es cas de malaltia o vellesa. Va ser el seu cas. “Anava i venia quan em necessitaven”.

En una ocasió s’instal·la a casa de la seva germana, que viu a Caldes de Montbui. I amb els horaris dels seus nebots, l’anar i venir d’aquella casa pensa: “Aquí ha canviat alguna cosa, és impossible que les noies normals puguin adaptar-se a l’estructura del monestir, amb una vida tan estricta, tan quadrada, tan controlada”. En aquest punt, diu: “Llavors vaig començar a patir”. Estava convençuda que “ningú de fora aguantava tanta dictadura i control”.

### “**Senyor, dona’ns vocacions**”

Viñas recorda fer un recés a Puiggraciós, just abans de la benedicció abacial. Allí prega a Déu: “Senyor, si tu creus que té sentit que a la muntanya hi continuï vivint una comunitat femenina, ja saps què et toca: dona’ns vocacions. No podria ser aquest el regal de la meva benedicció?”. Dit i fet. El dia de la benedicció una noia demana entrar al monestir.

A poc a poc entren d’altres persones per fer proves. Els darrers vint anys n’han passat més de trenta. “No vol dir que totes s’hagin quedat”, puntualitza. Per a Viñas “el monestir ha de ser lloc de pas; si algú té una mica d’inquietud, que ho provi i vegi què passa”.

### **La necessitat d’estudiar**

L’arribada de gent jove els va forçar a posar-se les piles. En aquell moment Montserrat Viñas compta amb l’assessorament extern de persones del món de la sociologia i la psicologia, com **Joan Estruch**, **Cori López** i **Anna Mascaró**. “Els vaig demanar ajuda, no sabia què fer amb la gent que venia, no tenia eines!”. Amb la formació també l’ajuden l’abat **Cassià Just** i d’altres monjos de Montserrat, com **Pius Tragan**, **Evangelista Vilanova** i **Andreu Marquès**.

Dedicar-se a l’estudi els fa qüestionar qui ha d’assumir les feines de casa. Viñas ho tenia clar: “Hem de buscar gent de fora que ens ajudi”. Cuina, neteja, infermeria, hort i manteniment. “Econòmicament es va notar”, diu. Però considera que ara en recullen el fruit: avui [el monestir ofereix cursos](#) gràcies a la capacitat de les germanes que van estudiar.

Durant el seu mandat pràcticament totes les novícies que entren tenen carrera universitària. “Ja no servien les quatre nocions de teologia o de llatí”, explica Viñas. Amb el prior de Montserrat, el monjo **Ramon Ribera**, busquen la manera de procurar estudis a les candidates. L’any 1996 l’escola del monestir passa a ser mixta i les futures monges pugen a estudiar-hi el batxillerat en teologia.

Després, qui volia feia la llicenciatura a Sant Cugat o al Seminari de Barcelona. Algunes van fer la teologia als Estats Units -com la germana **Teresa Forcades** o l’actual abadessa, **Maria del Mar Albajar**- i ara també tindran una germana a Roma, estudiant litúrgia.

## **L'obertura del monestir**

Viñas ha viscut la transformació de la comunitat en aquest temps: “Volem mantenir els valors essencials de la vida monàstica; però ens hem d'obrir i, de fet, ja ens hem obert! No podem viure com cinquanta anys enrere”, defensa.

Recorda algunes pràctiques obsoletes, que va canviar de seguida quan va ser abadessa, com el fet d'haver de portar les cartes obertes al despatx de la mare abadessa. Viñas aposta per confiar en les germanes.

Un treball intern que exigeix adaptació per ambdues parts. També per qui ve de fora, que ha de comprendre la dinàmica comunitària. “Les que entren ja no són criatures de 17 o 18 anys, són gent madura que han tingut responsabilitats, que han tingut una targeta de crèdit i diners al banc: se les ha de tractar com a gent gran”.

El seu mandat va marcar una inflexió respecte l'etapa anterior. Va buscar el debat i la participació: “Abans tothom deia amén a tot i no hi havia problemes. Fer-ho tot amb diàleg és més complicat”.

De seguida que és elegida abadessa intenta que les monges grans decideixin qüestions del dia a dia. Com a anècdota recorda la compra d'uns agafadors per la dutxa, per les monges que eren grans. No es van atrevir a instal·lar-los. Havien anul·lat la seva capacitat de decisió i necessitaven el seu vist-i-plau. Saber el punt exacte on fer el forat. “No me'n vaig sortir”, lamenta.

## **Abadessa, guia espiritual**

L'abadessa en un monestir dona la tònica general i fa el seguiment de les germanes. S'hi entrevista un cop al mes: les escolta i les acompanya. “La mare abadessa és la guia espiritual”, indica.

Amb aquesta funció imparteix “la doctrina”. En la reunió comunitària setmanal, dona unes pautes sobre un capítol concret de la Regla de Sant Benet”. Montserrat Viñas va recopilar els seus comentaris al llibre [\*La Regla de Sant Benet: un camí per viure l'Evangeli\*](#) (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012).

## **Confiar i agrair**

“Aquests vint anys d'abaciat han sigut un posar-se en mans de Déu i constatar la seva providència”. És el denominador comú del seu mandat: “Em refiava molt de Déu i em va ajudar tant!”. Dues idees que s'han anat repetint en aquest camí: “La confiança de dir ‘Senyor, aquí em tens’ i després la sorpresa de veure que acabava venint gent nova”.

Insisteix que “no ha estat fàcil adaptar-se a temperaments tan diferents, amb gent molt potent”. Però en dona gràcies. “Aquests vint anys has estat una experiència forta i positiva i m'han ajudat a créixer com a persona”. I està convençuda que “han guanyat moltíssim”.

## **L'endemà del relleu**

Com manen les constitucions, als setanta anys va presentar la dimissió. “En aquell moment va venir el bisbe a fer la visita canònica i va parlar amb tota la comunitat.

Vam considerar que havia d'esperar tres anys més”.

Però només tres anys, subratlla. “És un servei que gasta molt, arriba un moment que et repeteixes i cal un relleu per donar un altre impuls”. Passat aquest temps, van elegir la nova abadessa, Maria del Mar Albajar. Coincideix que és la seva neboda. “Una persona molt preparada a tots els nivells”, diu.

Viñas es va prendre uns mesos de descans, a la comunitat de Manacor. “Em sentia molt cansada”. De nou al monestir, torna al taller de ceràmica, com a voluntària. Avui hi treballen deu monges i tenen una persona fixa de fora que les ajuda. “He començat a fer coses blaves, que tenen força sortida”. En [aquest vídeo](#) ens ensenya com fa els gerros.

### **“Acollir i escoltar és la nostra pastoral”**

A dia d'avui són una seixantena les monges que segueixen la Regla de Sant Benet a casa nostra. La [Federació Catalana de Monges Benedictines](#) vertebrava les cinc presències que tenen al territori: el monestir de Sant Benet de Montserrat, el de Sant Daniel a Girona, el de Sant Pere de les Puel·les a Barcelona i les comunitats del Santuari de Puiggraciós i de la Santa Família de Manacor a Mallorca.

Comparteixen *l'ora et labora*: un mateix model de pregària i treball. I també el servei de l'hostatgeria. Segons Viñas, l'escolta és una necessitat creixent: “La gent busca espais de silenci, sentir que no judiques, que acullis tothom”. A Sant Benet de Montserrat, l'hostatgeria està oberta a tothom, siguin creients o no creients, homes o dones. “Acollir i escoltar tothom és la nostra pastoral”.

### **L'última paraula la té la vida**

Assegura que no hem vingut a patir, que Déu no ho vol. “És veritat que hi ha patiment. Jesús també va patir; però ens diu que l'última paraula no la té la creu, la té la vida”.

Quin és el Déu de Montserrat Viñas? “És el Déu de l'amor, del perdó, la compassió i la llibertat. Per mi no n'hi ha cap més. Déu m'ha fet persona. Només ets feliç estimant i donant com ell”.